

INNOVAATIOT TALOUSKASVUN MOOTTOREINA

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintojen (TKI) alueellinen jakautuminen on keskeinen kehittyneisyseroja selittävä tekijä. Innovaatiot ovat alueellisen talouskasvun moottoreita. Perinteisesti TKI-toiminnan julkinen rahoitus on ollut alueellisesti sokeaa. Innovatiivisten ideoiden rahoituksessa ei ole huomioitu yritysten sijaintia.

Suurin osa rahoituksesta on kohdistunut suuriin yliopistokaupunkeihin ja korkean teknologian yrityskeskittyymiin. Kansainvälisessä tutkimuksessa todetaan, että julkisesta TKI-rahoituksesta hyötyisivät eniten maaseutualueet ja pienet perinteiset teollisuuskaupungit, joiden TKI-toiminnassa on huomattavia kehittämistarpeita.

Julkisen TKI-rahoituksen vaikuttavuutta arvioidaan uusilla innovaatioilla. Näin kuuluukin olla, vaikka tutkimustieto osoittaa, että suuri osa toiminnasta ei tuota uusia innovaatioita, epäonnistuu ja on riskibisnestä. Tästä syystä yksityisen sektorin TKI-investoinnit ovat pienemmät kuin yhteiskunnan kannalta olisi suotavaa. Julkisen rahoituksen yhtenä tehtävänä on rohkaista yrityksiä investointeihin kattamalla osa epävarman, mutta onnistuessaan tuottoisan, kehitystyön menoista. Toisena tärkeänä tehtävänä on tuottaa alueellisia kerrannaisvaikutuksia. Epäonnistuessaankin uusien innovaatioiden tuottamisessa TKI-toiminta luo uusia työpaikkoja, kulutusta ja verotuloja.

Hallituksen kehysriihessä keväällä 2022 ohjattiin kymmenen miljoonaa euroa uuteen alueelliseen TKI-instrumenttiin. Sen tavoitteena on vahvistaa aluetaloutta eri puolilla Suomea. Vaikka tämä ei kuulosta kummoiselta, päätös on historiallinen. Ensimmäisen kerran TKI-toimintaa tuetaan alueellisesta näkökulmasta.

Kymmenen miljoonaa euroa on vähän TKI-rahoituksessa. Esimerkiksi julkisen innovaatorahoituksen tarjoaja Business Finland rahoitti toimintaa viime vuonna 415 miljoonalla eurolla, josta noin puolet suuntautui Uudellemaalle. Pohjois-Karjalan osuus oli vain 4,6 miljoonaa. Esimerkiksi miljoonan euron korotus Pohjois-Karjalan TKI-toimintaan olisi merkittävä lisäys.

Aluepoliittisena toimenpiteenä hallituksen alueellinen TKI-instrumentti on tärkeä avaus. Sillä tulisi vahvistaa niiden alueiden TKI-toimintaa ja aluetaloutta, jotka hyötyisivät rahoituksesta eniten. Pohjois-Karjalan tulisi olla kärkipäässä rahoitusta jaettaessa.

Teemu Makkonen

Itä-Suomen yliopiston aluetutkimuksen ja talousmaantieteen professori

Julkaistu Sanomalehti Karjalaisessa 28.8.2022